

**NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ
NAZİRLƏR KABİNETİ**

Q Ə R A R

**“Su obyektlərindən istirahət və idman üçün istifadə qaydaları haqqında
Əsasnamə”nin təsdiq edilməsi haqqında**

“Su obyektlərindən istirahət və idman üçün istifadə qaydaları haqqında Əsasnamə” barədə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1998-ci il 22 oktyabr tarixli 216 nömrəli və 2012-ci il 10 may tarixli 108 nömrəli qərarlarının icrasını təmin etmək məqsədilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

“Su obyektlərindən istirahət və idman üçün istifadə qaydaları haqqında Əsasnamə” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

**Naxçıvan Muxtar Respublikasının
Baş naziri:**

Ə.Baxşiyev

«24» may 2012-ci il

№ 48

Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2012-ci il «24» may tarixli 48 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir

Su obyektlərindən istirahət və idman üçün istifadə qaydaları haqqında

ƏSASNAMƏ

1. Ümumi müddəalar

1.1. “Su obyektlərindən istirahət və idman üçün istifadə qaydaları haqqında Əsasnamə” (bundan sonra “Əsasnamə”) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1998-ci il 22 oktyabr tarixli 216 nömrəli qərarına əsasən hazırlanmışdır.

1.2. Naxçıvan Muxtar Respublikasının istirahət və idman üçün yararlı olan su obyektlərinə aşağıdakılar aid edilir:

yeraltı sulu horizont, hövzə və yataqlardan süni yolla yer üzərinə çıxarılan içməli, mineral və termal su qaynaqları;
təbii içməli, mineral və termal su qaynaqları (bulaqlar);
yerüstü su axınları və su tutarları;
buzlaqlar və qar örtükləri;

1.3. Bu Əsasnamə ümumi istifadədə olan, habelə bütövlükdə və yaxud qismən ayrıca istifadəyə verilmiş su obyektlərindən istirahət və idman üçün istifadə qaydalarını müəyyənləşdirir.

1.4. Əsasnamə su obyektlərindən istirahət və idman üçün istifadə edən bütün fiziki və hüquqi şəxslərə aiddir.

1.5. Azərbaycan Respublikasının hər bir vətəndaşı fərdi istirahət və idman məqsədi ilə bu Əsasnamənin 1.2 bəndində adı çəkilən su obyektlərindən istifadə hüququna malikdir.

Bu zaman o:

müvafiq şəxsi təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməli;
su obyektləri və onların sahillərini məişət və digər tullantılarla çirkləndirməməli;

yanğın təhlükəsizliyi tədbirlərinə əməl etməli;

balıq ovu zamanı müvafiq qaydalarla qadağan edilmiş alət və vasitələrdən istifadə etməməlidir.

1.6. Su obyektlərinin istifadəyə verilməsi qaydaları, sudan və su obyektlərindən istifadə edənlərin hüquq və vəzifələri Su Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə müəyyənləşdirilir.

1.7. Su obyektləri fiziki və hüquqi şəxslərə kütləvi istirahət və idman tədbirləri üçün istifadəyə verildikdə təbiəti mühafizə edən və dövlət sanitariya nəzarətini həyata keçirən, balıq ehtiyatlarını mühafizə edən, gəmi hərəkətini tənzimləyən orqanların tələblərinə, habelə suda insanların həyatının qorunması, suların səmərəli istifadəsi və mühafizəsi qaydalarına riayət edilməlidir.

1.8. Su obyektlərində yerləşdirilən istirahət və idman zona və ocaqları seçilərkən aşağıdakı əsas tələblər irəli sürülür:

su obyekti sahəsinin və suyun keyfiyyətinin dövlət standartlarına uyğunluğu;

su obyektinə rahat və təhlükəsiz çatmaq üçün qurğuların mövcudluğu və yaxud yenidən qurulmasının mümkünlüyü;

istirahət və idman zona və ocaqları yerləşən sahələrə çıxan avtomobil yollarının mövcudluğu;

istirahət və idman zona və ocaqlarının şluzlardan, su elektrik stansiyalarından, çirklənmiş tullantı sularının su obyektlərinə axıdılma məntəqələrindən, mal-qara fermaları və naxırlardan uzaqlığı.

2. Su obyektlərindən istirahət üçün istifadə qaydaları

2.1. Naxçıvan Muxtar Respublikası əhalisinin rekreasiya tələblərini təmin etmək məqsədilə təbii və süni yolla yer üzərinə çıxarılmış şirin, mineral və termal su qaynaqlarının yerləşdiyi ərazilərdə, həmçinin su axınları altında olan torpaqlarda istirahət ocaqları (istirahət evləri, kempinqlər, turist müəssisələri, uşaq sağlamlıq düşərgələri və s.) fəaliyyət göstərə bilər. Bunların əraziləri aşağıdakı zonalara bölünür:

təbii rekreasiya ehtiyatlarının, onların istifadəsi üçün tikilmiş qurğuların, istirahət, turist və mədəniyyət müəssisələrinin, həmçinin dincələnlərə xidmət göstərən tamaşa, ictimai-iaşə, ticarət və məişət xidməti müəssisələrinin yerləşdiyi istirahət zonası;

adı çəkilən müəssisələrdə çalışan və yerli əhalinin yaşadığı yaşayış evlərinin və ictimai binaların yerləşdiyi zona;

mərkəzləşdirilmiş təsərrüfat və texniki xidmətlərinin yerləşdiyi zona.

2.2. İstirahət ocaqlarının yaradılması və fəaliyyəti qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

2.3. İstirahət ocaqlarının tutumu rekreasiya ehtiyatlarının həcminə, çimərliklərin və tikinti üçün yararlı ərazilərin sahəsinə əsaslanaraq müəyyən edilir.

2.4. Təbii və süni su qaynaqlarından istifadə “Yerin təki haqqında” Qanunla və bu sahədə mövcud olan digər normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənir.

Su qaynaqlarının istifadəsinə olan tələblər aşağıdakılardan ibarətdir:

2.4.1. İstismar olunan süni qaynaqlarda (buruq quyularında) istifadəçilər tərəfindən ayda bir dəfədən az olmamaq şərtilə suyun debeti və səviyyəsinin dinamikası, hidrokimyəvi tərkibinə aid müşahidələr, həmçinin şirin suların keyfiyyətinin Naxçıvan Muxtar Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi uyğunluğuna nəzarət edən daimi laboratoriya müşahidələri aparılmalıdır.

2.4.2. Fontan vuran buruq quyularının ağız su kranları, tənzimləyici və digər qurğularla, həmçinin manometrik təzyiqli ölçən cihazlarla təchiz edilməlidir.

2.4.3. Yeraltı suların tükənməsinin, məişət-təsərrüfat tullantı suları ilə çirklənməsinin qarşısının alınması istifadəçilər tərəfindən təmin edilməli, bu məqsədlə onların müəyyən edilmiş istismar rejiminə riayət edilməli, suburaxıcının (buruq quyusunun, bulağın) ətrafında su mühafizə zonası təyin edilməlidir.

2.4.4. İstismara yaramayan və istismar olunmayan buruq quyuları tamponajlanmalı (sement və yaxud gil ilə doldurulmalı), yeraltı su horizontlarının izolyasiyası bərpa edilməlidir.

2.4.5. Hidromineral ehtiyatların (təbii və süni su qaynaqlarının) düzgün istismarı və mühafizəsini təmin etmək, onların rejiminə müntəzəm nəzarət etmək məqsədilə istirahət ocaqlarında hidrogeoloji rejim-istismar stansiyaları, xidmətləri və yaxud sahələri yaradılmalı və onlar aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirməlidir:

istirahət ocaqlarının ərazisində yerləşən şirin, mineral və termal su qaynaqlarının, su tutarlarının, həmçinin bitişik su axınlarının və rejiminə nəzarət etmək məqsədilə daimi hidrometeoroloji, hidrogeoloji və hidrokimyəvi müşahidələrin aparılması;

istismar edilən su qaynaqlarının çıxış yerlərində və onların istifadəsi məntəqələrində müntəzəm sanitar-kimyəvi və bakterioloji müşahidələrin aparılması;

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin təsdiq etdiyi ehtiyatlar və istismar rejimi daxilində su

mədənlərinin düzgün istismarının təşkili və təyin edilmiş istifadə rejiminin gözlənməsinə nəzarət;

hidromineral ehtiyatların istismarında işlədilən kaptaj və digər qurğuların texniki vəziyyətinin daimi tələb olunan səviyyədə saxlanması;

istirahət ocaqlarının xüsusi mühafizə dairəsinin müəyyən etdiyi təbii kurort amillərinin rejimi və onların mühafizəsi tədbirlərinin yerinə yetirilməsinə nəzarət;

xüsusi mühafizə dairəsində müxtəlif təşkilatlar tərəfindən aparılan və hidromineral ehtiyatların öyrənilməsi və istifadəsinə yönəlmiş hidrogeoloji, balneotexniki və digər işlər yerinə yetirilməsinə və əldə edilmiş nəticələrin qəbul edilməsinə nəzarət;

hidromineral ehtiyatların istismarı zamanı onların illik və çoxillik rejiminin tədqiqi.

2.5. Su axınları və su tutarları aşağıdakı istirahət məqsədləri üçün istifadə edilir:

çimərliklərin təşkili;

qayıq və gəmi səfərlərinin təşkili;

həvəskar balıq ovu.

2.6. Çimərliklərin təşkili, saxlanması və istifadəsinə dair tələblər aşağıdakılardan ibarətdir:

2.6.1. kütləvi istifadə üçün ayrılmış (seçilmiş) çimərliklərdə:

sahilboyu zolağın altında olan və ona bitişik torpaq sahələrinin vəziyyəti sanitariya-epidemioloji tələblərə uyğun olmalı, çirklənməyə və bataqlıqlaşmaya məruz qalmamalıdır;

su obyektlərinin dibinin dərinliyi sahilədən uzaqlaşdıqca tədricən enərək 1,75 m-dən artıq olmamalı, burada çimənlər üçün təhlükə yaradan çixıntı və çuxurlar, sualtı daş və qayalar, suya batmış qol-budaqlı ağaclar, cəng və lehmələr və digər yad cisimlər olmamalıdır;

uşaqların çimməyi üçün ayrılmış sektorlarda su obyektlərinin dibi az meyilli, dərinliyi əsasən 0,4-0,5 m olmaqla 0,70 m-dən artıq olmamalıdır;

su obyektlərinin dibi alçaq temperaturlu qrunut suları qaynaqlarından azad olmalı, su axınlarının sürəti 0,5 m/san-dən artıq olmamalıdır.

2.6.2. Çimərliyin ümumi sahəsi hesablanarkən hər adambaşına dənizdə 5 kv.m-dən, su axınları və su tutarlarında isə 8 kv.m-dən az olmayaraq sahənin ayrılması nəzərə alınmalıdır. Uşaq çimərliklərində hər uşağa 4 kv.m-dən az olmayaraq sahə ayrılmalıdır.

2.6.3. Çimmə zonasının sərhədləri hər tərəfdən yaxşı seçilən və bir-birindən 50 m-dən artıq olmayan məsafədə yerləşdirilmiş signal üzgəclər və yaxud stasionar nişanlarla işarələnməlidir.

2.6.4. Çimərlikdə hündürlüyü 8-10 m olan və yaşıl rənglə rənglənmiş dirək quraşdırılmalı və suda bədbəxt hadisə baş verdikdə onun başına 1 m diametrlı qırmızı rəngli siqnal hava balonu qaldırılmalıdır.

2.6.5. Çimərliyin sahilboyu zolağı altında olan torpaq sahəsi yaxşı planlaşdırılmalı, hasarlanmalı və yaxud onun sərhədləri müvafiq nişanlarla işarələnməlidir. Potensial təhlükəli yerlərdə çimməyi qadağan edən işarələr yerləşdirilməlidir.

2.6.6. Çimmə zonasının dibi su obyektlərinin istifadəçiləri tərəfindən ayda bir dəfədən az olmamaq şərti ilə vaxtaşırı təmizlənməli, lazım olduqda dalğıcılar vasitəsilə yoxlanılmalıdır.

2.6.7. Çimərliyin sahilboyu zolağı altında olan torpaq sahəsi aşağıdakı fəaliyyət zonalarına ayrılmalıdır:

istirahət zonası (hava və günəş vannalarının qəbul edilməsi üçün meydançalar, kölgəlik talvarları, çətirlər və s.) 40-60 faiz;

idman zonası (oyun meydançaları, qayıq dayanacaqları, suya tullanmaq üçün qüllə və s.) -10 faiz;

xidmət zonası (qarderob, kirayə məntəqəsi, soyunub-geyinmə kabinaları, duş kabinaları, ayaq yolları, köşklər, ictimai-iaşə müəssisələri və s.) - 5-8 faiz;

yaşıllıqlar - 10-40 faiz;

uşaq sektoru - 8 yaşına qədər olan uşaqlar üçün oyun qurğuları (qum qabları, yelləncəklər və s.) - 5-7 faiz;

piyadalar üçün cığır və yollar - 3-5 faiz.

2.6.8. Çimərlik Naxçıvan Muxtar Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin tələblərinə cavab verən içməli su ilə təmin edilməlidir.

2.6.9. Soyunub-geyinmə və duş kabinalarının, içməli su fəvvarələrinin, ayaq yollarının və zibil qutularının sayı mövcud tikinti norma və qaydalarına uyğun olmalıdır.

2.6.10. Çimərlik radiolaşdırılmalı və telefonlaşdırılmalı, təcili tibbi yardım və hidrometeoroloji xidmət məntəqələri ilə təmin edilməli, mühafizə olunmalıdır.

2.6.11. Çimərliklərdə müşahidə qülləsi olan xilasetmə stansiyası (məntəqəsi) fəaliyyət göstərməli və orada peşəkar xilas edənlərin daimi növbətçiliyi təşkil edilməlidir.

2.6.12. Çimərlikdə yaxşı görünən yerlərdə aşağıdakıları əks etdirən məlumat lövhələri quraşdırılmalıdır:

hazırkı qaydalardan çıxarışlar;

çimərliyin fəaliyyət vaxtı;

suda bədbəxt hadisələrin qarşısının alınmasına dair məlumatlar;
 çimmə və suda hərəkət tərzini qaydaları;
 suyun və havanın hərəkəti barədə məlumat;
 çimərliyin quru və su hissələrinin sxematik təsviri;
 yaxınlıqdakı xilasetmə stansiyası, polis şöbəsi və təcili tibbi yardım məntəqəsinin telefon nömrələrinin siyahısı.

2.6.13. On üç yaşına çatmamış uşaqlara yalnız valideynlərin və yaxud yaşlı adamların müşayiəti ilə çimərlikdən istifadə hüququ verilir.

2.6.14. Çimərliklərdə qadağan edilir:

çimmək üçün ayrılmamış yerlərdə çimmək;
 çimmə zonasının işarələnmiş sərhədlərindən kənarında çimmək;
 su axınlarında sahildən 20 m-dən artıq məsafəyə üzmək (uzaqlaşmaq);
 müxtəlif növ gəmi, qayıq, sal, barja, körpü və debarkaderlərə, digər texniki qurğulara üzüb yanaşmaq;

texniki qurğuların, xəbərdarlıq nişanlarının, üzgəc və bakenlərin üstünə dırmaşmaq;

körpü, sal, bərə, kater, qayıq və digər qurğu və vasitələrdən suya tullanmaq;

xüsusi təyinatlı vasitələrə (hava ilə doldurulan jilet və döşəklər, xilas dairələri və döşlükləri) aid edilməyən üzən cisimlərdən istifadə etmək;

gəmiçiliyə yararlı su axarları və su tutarlarını üzüb keçmək;

spirtli içkilər gətirib içmək, sərxoş halda çimərlikdə gəzmək və çimmək;

suda kobud hərəkətlərə yol vermək;

sahil sahəsini və suyun dibini müxtəlif cisimlərlə (şüşə və konserv bankaları, plastik kütlə və ərzaq tullantıları və s.) zibilləmək;

çimmə zonasında balıq ovlamaq;

gəcələmək, həmçinin fırtınanın yaxınlaşması, küləyin 5 bala qədər, dalğalanmanın isə 3 bala qədər artması xəbərdarlığından sonra çimərlikdə qalmaq.

2.6.15. Çimərliklərin ərazisinə su nəqliyyat vasitələrinin: qayıqların, kiçik gəmilərin və s. (xilasedici üzgü vasitələri istisna olmaqla) daxil olması qadağandır.

2.7. Qayıq və gəmi səfərlərinin keçirilməsinə dair tələblər aşağıdakılardan ibarətdir:

2.7.1. Qayıq və gəmi səfərlərinin keçirilməsi məqsədilə müvafiq təyinatlı körpü və debarkaderlərdən istifadə edilməlidir.

2.7.2. Körpü və debarkaderlərin qurulması, saxlanması və istifadə edilməsi qaydaları bu sahədə mövcud olan normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənir.

2.7.3. Avarlı və motorlu qayıq, kater, yelkənli kiçik gəmilərin istirahət edənlərin istifadəsinə verilməsi qaranlıq düşəndən bir saat qabaq dayandırılmalı, suda üzən qayıq və gəmilər sahilə qaytarılmalıdır.

2.7.4. Qayıqların:

yeddi yaşı tamam olmamış uşaqlara;

valideynlərin müşayiət etmədiyi 16 yaşına çatmamış yeniyetmələrə;

sərxoş halda olan şəxslərə;

dalğalanmanın 3 baldan, küləyin gücünün 5 baldan artıq olduğu hallarda kirayəyə verilməsi qadağandır.

2.7.5. Gəmini idarə edən şəxsin sürücü vəsiqəsi, ona əlavə olunan üzgü talonu və gəmi bileti olmadıqda, motorlu və yelkənli kiçik gəmilərlə səfərə çıxmaq qadağandır.

2.7.6. Motorlu kiçik gəmilər hər il texniki müayinədən keçməli və sahibinə onların üzməyə yararlığı barədə texniki akt verilməlidir.

2.7.7. Kiçik gəmilərin istismarına və gəmi səfərlərinin təhlükəsizliyinə cavabdehliyi gəmilərin səfərə çıxmasına icazə verən təşkilat və şəxslər, həmçinin gəmilərdəki məsul şəxslər daşıyırlar. Gəminin hər bir səfərə çıxıb dala qayıtması barədə məlumat gəmi duracaqlarındakı xüsusi jurnalda qeyd edilməlidir.

2.7.8. Səfər vaxtı avarlı qayıqlar yelkənli və motorlu gəmilərə və digər nəqliyyat gəmilərinə yol verməli, qabaqcadan kənara çəkilməlidirlər.

2.7.9. Kiçik gəmilərdən istifadə olunduqda aşağıdakılar qadağan edilir:

duman və digər əlverişsiz meteoroloji şəraitdə hərəkət etmək;

küləyin gücü 5 baldan, dalğalanmanın isə 3 baldan yüksək olduğu hallarda üzmək;

nasaz vəziyyətdə, həmçinin gəmini yanaşdırıb bağlamaq üçün kəndirin, suyun boşaldılması üçün təknənin və xilasetmə ləvazimatlarının olmadığı halda səfərə çıxmaq;

1 km-dən artıq məsafəyə sahildən uzaqlaşmaq;

özühərəkətdən və yedəkdə aparılan texniki və nəqliyyat gəmilərinə yaxınlaşmaq, onların yolunu kəsmək və yaxud onlara paralel üzmək;

onlar üçün müəyyən edilmiş sərnişinlərin sayını və yüklətmə həddini aşmaq;

gəzinti qayıqlarında yelkən quraşdırmaq;

çimərliklərin akvatoriyalarına girmək, gəmiçilik şəraitini tənzimləyən üzən nişanlara yaxınlaşmaq və onlara yan almaq;

sərnişin körpüləri, debarkaderlər, yanalma divarcıqları, pirs, şlüz və bərə körpüləri yanında hərəkət etmək, onlara yan almaq, yanlarından yüksək sürətlə üzüb keçmək, nəqliyyat körpülərinin altında və yanında dayanmaq; yük və sərnişin daşımaları ilə məşğul olmaq.

2.7.10. Kiçik gəmilərdə səfərə çıxmış şəxslərə aşağıdakılar qadağan edilir:

motorlu qayıqlardan balıq ovunda istifadə etmək;
qayıq və gəmilərdən suya tullanmaq və çimmək, həmçinin gəmiləri yırtalandırmaq;
bir gəmidən başqasına keçmək;
qayıq və gəmilərin bortlarında əyləşmək;
sərxoş vəziyyətdə kiçik gəmilərdən istifadə etmək və onları idarə etmək.

2.8. İstirahət məqsədilə həvəskar balıq ovu “Balıqçılıq haqqında” Qanunla və bu sahədə mövcud olan normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənərək balıq mühafizə orqanları tərəfindən müəyyən edilmiş su obyektlərində və onların ayrı-ayrı hissələrində aparılır.

Ayrıca istifadədə, bələdiyyə və xüsusi mülkiyyətdə olan su obyektlərində həvəskar balıq ovu həmin su obyektlərinin istifadəçiləri və mülkiyyətçilərinin razılığı ilə həyata keçirilir.

3. Su obyektlərindən idman üçün istifadə qaydaları

3.1. Su obyektlərindən olan su axınları, su tutarları və Xəzər dənizi suları idman üçün aşağıdakı məqsədlərlə istifadə edilir:

su-idman qurğularının yaradılması, saxlanması və istifadəsi;
su-idman yarışlarının keçirilməsi;
idman-balıq ovu yarışlarının keçirilməsi.

3.2. Su-idman qurğuları (yaxt-klublar, su-idman stansiyaları, bazaları və s.) yerli icra hakimiyyəti orqanları, təbiət mühafizə orqanları və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin razılığı əsasında yaradılır. Bunların qurulması, saxlanması və istifadə edilməsi qaydaları bu sahədə mövcud olan normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənir.

3.3. Tabeçiliyindən asılı olmayaraq, su-idman növləri üzrə təlim və məşq proseslərini həyat keçirən bütün idman təşkilatlarında mövcud qaydaların icrası üçün məsul şəxs həmin təşkilatın rəhbəridir və onun daşdığı məsuliyyətin həddi qanunvericiliklə müəyyən edilir.

3.4. Su-idman qurğularının istifadəsinə dair tələblər aşağıdakılardan ibarətdir:

3.4.1. Su-idman qurğularının körpüləri üzgü vasitələrinin yanılması və dayanacağı tələblərinə cavab verməlidir.

3.4.2. Hər bir su-idman qurğusunda təcili tibbi yardım məntəqəsi yerləşdirilməlidir.

3.4.3. Hər bir su-idman qurğusu yanında xilasetmə məntəqəsi yaradılmalı və orada peşəkar xilasedənlərin daimi növbətçiliyi təşkil edilməlidir. Xilasetmə məntəqəsi Fövqəladə Hallar Nazirliyi ilə razılaşdırılmış siyahıya görə xilas üzgü vasitələri, avadanlıq və inventarla təchiz edilməlidir.

3.4.4. Su-idman körpüsündə bir-birindən 25 m-dən artıq olmayan məsafədə yerləşdirilmiş lövhələrdə üzərində “suda boğulana at” yazısı olan xilas dairələri asılmalıdır.

3.4.5. Su-idman körpüsündə hündürlüyü 8-10 m olan və yaşıl rənglə rənglənmiş dirək quraşdırılmalı və suda bədbəxt hadisə baş verdikdə yaxında yerləşən xilasetmə stansiyasına xəbərdarlıq signalı vermək üçün onun başına 1 m diametrli qırmızı rəngli hava balonu qaldırılmalıdır.

3.4.6. Su-idman qurğularının yaxşı görünən yerlərində aşağıdakı məlumat lövhələri qurulmalıdır:

hazırkı qaydalardan çıxarış;

daxili intizam qaydaları və yanğına qarşı tədbirlər cədvəli;

suyun və havanın hərərəti, küləyin gücü və səmti;

yaxındakı xilasetmə stansiyası, polis şöbəsi, yanğınsöndürmə komandası və müalicə müəssisəsinin telefon nömrələrinin siyahısı;

su-idman qurğusu akvatoriyasının sərhədlərini, üzgü vasitələrinin məşqlər zamanı hərəkət istiqamətlərini, üzmək üçün qadağan edilən rayonları əks etdirən sxem.

3.4.7. Su-idman qurğularında təlim-məşq keçmək və yarışlarda iştirak etmək üçün yalnız tibbi müayinədən keçmiş və su-idman növləri ilə məşğul olmağa buraxılmış şəxslərə icazə verilir.

Uşaq və yeniyetmə idman məktəblərində məşğul olanlar istisna edilməklə 16 yaşına qədər şəxslərə idman gəmilərində məşq etmək qadağandır.

3.4.8. İdman gəmilərində məşğul olan şəxslər üzməyi bacarmalıdırlar, əks təqdirdə, onlar məşqlərə buraxılmamalı və üzgüçülük seksiyalarında təlim almalıdırlar.

3.4.9. Məşqçi və təlimatçılar xilasetmə bacarığına dair sınaq imtahanından keçməlidirlər.

3.5. Su-idman yarışlarının və təlim-məşq toplanışlarının təşkili və keçirilməsinə dair tələblər aşağıdakılardan ibarətdir:

3.5.1. Təlim-məşqə və yarışlara yalnız müvafiq qaydada qeydə alınmış, texniki müayinədən keçmiş və bu barədə texniki aktı, həmçinin gəmi vəsiqəsi və bort nömrəsi olan motorlu, yelkənli və avarlı gəmilər buraxılır.

3.5.2. Bütün gəmilərin hər iki bortunda nömrəli nişan və gəminin adı (əgər varsa), içərisinin arxa tərəfində isə yaxşı görülən yerdə gəmi səfərinə buraxılanların sayı əks olunmalıdır. Əlavə olaraq yelkənli gəmilərin yelkənlərinin hər iki üzündə gəminin sinfini göstərən fərqlənmə nişanları əks edilməlidir. Bu zaman hər fə və rəqəmlərin hündürlüyü 150 mm olmalıdır.

3.5.3. Motorlu və yelkənli gəmini idarə edən şəxsin sürücü vəsiqəsi olmalıdır.

3.5.4. Su-idman qurğularının rəhbərləri idman yarışları və ya təlim-məşq toplanışının təşkili zamanı aşağıdakıları həyata keçirməlidirlər:

idman yarışları və ya təlim-məşq toplantısı müddətində təhlükəsizliyin təşkili üzrə tədbirlər planı hazırlamalı;

yerli xilasetmə xidmətlərini tədbirin keçirilməsi haqqında xəbərdar etməli;

tədbirin keçirilməsinə cavabdeh olan şəxslərə müvafiq təlimat verməli; təlim-məşq və yarış müddətində həkim nəzarətini təşkil etməlidirlər.

3.5.5. Su-idman qurğularının rəhbərləri və yaxud təlim-məşq toplanışı, yarışların keçirilməsi üzrə məsul şəxslər tədbir iştirakçılarına təhlükəsizliyin təmini, zədəalma üzrə profilaktika, ilk yardım, yerli şərait, su hövzəsinin xüsusiyyətləri, avarçəkmə marşrutları haqqında və digər zəruri məlumat və təlimat verməlidirlər.

Müvafiq təlimatı keçməyən şəxslərin tədbirə buraxılması qəti qadağandır.

3.5.6. İdman yarışları və ya təlim-məşq toplanışları keçirildiyi müddət ərzində iştirakçılar zədə aldıqda idman qurğusunun rəhbəri, həkim və tədbiri keçirən təşkilatın nümayəndəsindən ibarət komissiya hadisə haqqında akt tərtib edir. Alınmış zədə ağır olarsa, 24 saat müddətində akt Naxçıvan Muxtar Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyinə, surəti isə yerli gənclər və idman idarəsinə təqdim edilməlidir.

3.5.7. Avarçəkmə yarışlarının təhlükəsizliyi xüsusi ayrılmış və motorlu qayıqlarla təchiz edilmiş xilasetmə komandası, həmçinin yerli polis orqanı nümayəndələri tərəfindən təmin olunur.

3.5.8. Akademik avarçəkmə qayıqlarında və motorlu qayıqlarda məşqlər zamanı xilasetmə işlərinin aparılması, ilk növbədə, bu məşqlərə cəlb edilən məşqçilərin üzərinə düşür. Buna görə də onlar bu idman növlərinin

özünəməxsusluğunu bilməli, eyni zamanda profilaktik tədbirlər görməlidirlər.

3.5.9. İdmançılar qabaqcadan su hövzəsində olan süni və təbii maneələr, qadağan zonaları, həmçinin sahil zonasında mövcud qurğular haqqında təlimatlandırılmalıdırlar.

3.5.10. Məşqlərə başlamazdan əvvəl məşqçilər bütün idman ləvazimatı, qayıq və avarların işə yararlı olmalarını şəxsən yoxlamalıdırlar.

3.5.11. Məşqlərə başlamazdan əvvəl məşqçilər marşrut haqqında jurnalda qeydlər aparmalıdırlar. İdmançıların məşqçilərsiz suya daxil olmaları qəti qadağandır.

3.5.12. Gənc idmançılar avarçəkmə məşqləri zamanı qayıqların suda çevrildiyi hallarda davranış qaydaları haqqında əvvəlcədən təlimat almalıdırlar. Bu zaman qayığın müəyyən hissəsindən tutub, sahilə doğru üzməlidirlər.

Küləkli havada qayıq çevrildiyi zaman, məşqçi çevrilmiş qayığa küləktutmayan tərəfdən yanaşmalıdır. Külək sahil tərəfə əsdikdə isə çevrilmiş qayığa küləkdəyən tərəfdən yanaşmaq tələb olunur.

Dalğalar hündür olduqda çevrilmiş qayığa yan almış xilasetmə qayığının burnu küləyin istiqamətinə qarşı səmtləşdirilməlidir. Məşqçi və xilasetmə qrupunun üzvləri çevrilmiş qayığın yanında olan şəxs tərəfə xilasetmə dairəsini və ya digər xilasetmə vasitəsini atmalıdır. Sonra, çevrilmiş qayıqla suda olan şəxsi yedəyə götürərək öz qayığına arxa tərəfindən qəbul etməlidir. Soyuq hava zamanı idmançı dəsmal ilə qurulanmalı, əgər quru paltar yoxdursa, adyala bürünüb bazaya çatdırılmalıdır.

3.5.13. Məşqçilər ilk tibbi yardım üsullarının tətbiqini bacarmalıdırlar (ürəyin masajı, süni tənəffüs vermə və s.).

3.5.14. Növbəti tibbi müayinə keçməmiş idmançılar məşqçilər tərəfindən təlim-məşq prosesinə buraxılmamalıdırlar.

Əvvəlki məşq və yarışlarda zədə almış idmançılar sonradan həkimin müvafiq razılığı olmadan məşqlərə buraxılmamalıdır.

3.5.15. Bədbəxt hadisələrin qarşısını almaq üçün istifadə olunan qayıqlar onları maneəsiz tərk etməyə imkan yaradan konstruksiya və təchizata malik olmalıdırlar.

3.5.16. Bir qayıq digərini keçmək istədiyi zaman digər qayıq ona maneə olmamalıdır. Qayıqların ötüb-keçməsi yarış məsafəsinin yan tərəfi ilə həyata keçirilməlidir.

3.5.17. Yarış və məşqlərin keçirilməsinə təhlükə yaradan (güclü külək, çovğun, dalğalanma, qaranlıq, marşrutda kənar əşya və gəmi) maneə əmələ gələrsə, yarış və məşqlər dayandırılmalıdır.

3.5.18. Təlim-məşq və yarışlar zamanı qəti qadağandır:

gəminin sinfi ilə müəyyən edilən saydan artıq şəxsləri gəmidə yerləşdirmək;

sərxoş halda gəmiyə minmək, təlim-məşq və yarışlarda iştirak etmək;

özüyəriyən gəmilərin yolunu idman gəmiləri vasitəsi ilə kəsmək;

qadağan edilmiş rayonlara üzgü vasitələri ilə daxil olmaq;

idman gəmilərindən çimmək üçün istifadə etmək;

motorlu idman gəmilərindən balıq ovunda istifadə etmək;

sürücü vəsiqəsi olmadan motorlu və yelkənli gəmiləri idarə etmək.

3.6. İdman-balıq ovu yarışlarının təşkili və keçirilməsində həvəskar balıq ovu qaydalarına (mövcud Əsasnamənin 2.8-ci bəndi) riayət edilməlidir.

3.7. Su obyektlərindən olan buzlaqlar və qar örtükləri müəyyən edilmiş dağadırmaşma və təhlükəsizlik qaydalarına əməl olunmaq şərti ilə alpinizm və idman turizmi üçün istifadə edilir. Bu zaman aşağıdakılara riayət edilməlidir.

3.7.1. Buzlaqlara və qar örtüklərinə qalxmaq və onları aşmaq həvəsində olan şəxslər qabaqcadan alpinizm və idman turizm sekiyalarında təlim-məşq keçməli və müvafiq idman dərəcələri almalıdırlar. 16 yaşından cavan və həkimlərin icazəsi olmadığı şəxslərə təlim-məşqlərdə iştirak etmək qadağandır.

3.7.2. Yeni başlayan alpinistlərin hazırlanması vahid proqram əsasında aparılmalı və onların nəticəsində idmançılar təlim-məşq səfərlərinə çıxmaq və I dərəcə çətinlikli zirvələrə dırmaşmaq imkanı verən alpinist texnikasının aşağıdakı əsaslarına yiyələnməlidirlər:

alpinist kəndiri, təhlükəsizlik kəməri və karabinlə rəftar, düyünlərin bağlanması, təhlükəsizlik üsullarının tətbiqi;

fərdi qaydada qayalarla hərəkət;

dəstə ilə qayalarla hərəkət;

sıx ot bitmiş və daş töküntülü yamaqlarla hərəkət;

dağ çaylarından keçid;

fəlakət zədəlilərinin (xəsərət almış şəxslərin) daşınması;

səfər zamanı düşərgənin salınması;

ilkin tibbi yardımın göstərilməsi qaydaları.

3.7.3. Təlim-məşqlərin sonrakı dörd pilləsində III, II və I dərəcəli idmançılar hazırlanır. Bu zaman idmançılar əldə edilmiş vərdişləri möhkəmləndirir və aşağıdakı alpinist texnikası üsullarına yiyələnilər:

qar örtüyü və firnlə hərəkət;
 buzlaqlarla hərəkət;
 yüksək dağlıq səfər və zirvə dırmaşmalarının təşkili;
 təhlükəsizlik və özünü bədbəxt hadisədən qoruma üsullarının tətbiqi;
 dağ şəraitində radio ilə əlaqə.

3.7.4. Alpinist marşrutları buzlaq və qar örtüklərinin ətəyində quraşdırılmış düşərgələrdən aparılmalı və səfərə çıxan alpinist dəstələrinə yüksək ixtisaslı təlimatçılar rəhbərlik etməlidir.

3.7.5. Alpinist düşərgələrində yüksək səviyyəli idmançı və təlimatçılardan ibarət olan xilasetmə xidməti yaradılmalı və onun rəisi təyin edilməlidir.

3.7.6. Alpinist marşrutları sərbəst və süni dırmaşma hissələrindən ibarət ola bilər.

Sərbəst dırmaşma zamanı qarmaq, paz və digər yardımçı vasitələrdən əlavə alətlər kimi deyil, yalnız təhlükəsizlik məqsədləri üçün istifadə edilir.

Sərbəst dırmaşmanın çətinlik dərəcələri aşağıdakılardır: I-asan; II-orta; III-çətin; IV-çox çətin; V-xüsusi çətin; VI-fövqəladə çətin.

Süni dırmaşmanın qiymətləndirilməsində əlavə olaraq 4 çətinlik dərəcəsi tətbiq edilir.

3.7.7. Marşruta çıxmazdan əvvəl aşağıdakı məlumatlar əldə edilməlidir:
 marşrutun çətinlik dərəcəsi;

marşrutun qorunma səviyyəsi - açıq yerlərin, güclü küləyə məruz qalan hissələrin və s. mövcud olması;

marşrutun yoruculuq, gərginlik dərəcəsi;

qayalı, qar örtüklü və buzlaqlı relyefin vəziyyəti - parçalanmış və dağılmış qayalıqlar, daş, qar və buz uçqunlarının əmələ gəlmə təhlükəsi və s.;

qar örtüklü yamaqların, buzlaq sürüşmələri və divarlarının dikliyi;

taktiki çətinliklər, istiqamət götürmə çətinlikləri və s.;

müəyyən yerləri keçəndən sonra dala qayıtmağın çətinlik və yaxud mümkünlük dərəcəsi;

iqlim təhlükəsi-hava şəraitinin kəskin dəyişməsi və s.;

marşrutun və onun ən çətin (hakim) hissələrinin, uzunluğu və ümumi hündürlüyü;

marşrutun və onun hakim hissələrinin keçilmə müddəti;

düşərgələrin salınma nöqtələri;

tələb olunan vasitə və ləvazimatın siyahısı;

marşrutdan qayıtmanın ən asan yollarının müəyyənləşdirilməsi.

3.7.8. Alpinist düşərgələrində və marşrutların keçirilməsi müddətində təbiəti mühafizə qaydalarına riayət edilməlidir.

4. Su obyektlərinin mühafizə qaydaları

4.1. İstirahət və idman üçün istifadə edilən su obyektlərinin mühafizəsi hidromineral ehtiyatların fiziki və kimyəvi xüsusiyyətlərinin qorunması, onların çirklənməsi və vaxtsız tükənməsinin qarşısının alınması, su axınları və su tutarlarının çirklənmədən qorunması, su obyektlərindən istifadə üçün münasib sanitariya şəraitinin yaradılması məqsədlərini güdür.

4.2. İstirahət və idman üçün istifadə edildikdə su obyektlərinin mühafizəsi qaydaları müvafiq normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənir.

4.3. İstirahət ocaqları üçün xüsusi mühafizə dairələri təyin edilir və onların daxilində torpağı, suyu və havanı çirkləndirən meşə və yaşıllıqlara zərər vuran işlərin aparılması qadağan edilir.

Bir neçə su mədəni və qaynaqlarından, qonşu çimərliklərdən və digər təbii obyektlərdən bir neçə istirahət ocağı tərəfindən istifadə edildikdə onlar üçün vahid sanitariya mühafizə dairəsi təyin edilə bilər.

Xüsusi mühafizə dairələrinin sərhədləri və rejimi Səhiyyə Nazirliyi və Naxçıvan Muxtar Respublikası Həmkarlar İttifaqları Şurasının təqdimatı əsasında, yerli icra hakimiyyəti orqanları, yeraltı sular üçün işə əlavə olaraq geoloji nəzarət orqanı ilə razılaşdırılmaqla Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilir.

4.4. Xüsusi mühafizə dairələri üç su mühafizə zonasına bölünür:

4.4.1. Birinci zona (ciddi rejim zonası) təbii və süni su qaynaqlarının, mineral göllərin, limanların, çimərliklərin yerləşdiyi əraziləri, həmçinin Xəzər dənizinin sahil boyu sularını və çimərliklərə bitişik eni 100 m-dən az olmayan torpaq sahələrini əhatə edir.

Birinci zonanın ərazisində təbii ehtiyatlardan istirahət üçün istifadəyə bilavasitə yönələn bütün işlərin aparılması, istirahət ocağının fəaliyyəti ilə əlaqəsi olmayan şəxslərin daimi və müvəqqəti yaşaması, həmçinin təbii obyektlərə zərər gətirə bilən digər hərəkətlər qadağan edilir.

Birinci zonanın ərazisində aşağıdakı işləri aparmaq olar:

təbii obyektlərin istismarı ilə əlaqədar olan mədən və torpaq işləri;

xüsusi təyinatlı qurğuların (kaptajlar, kaptajüstü binalar, nasos stansiyaları, boru kəmərləri, su çənləri, suiçmə qalereyaları (şüşəbəndləri), büvetlər, estakadalar) inşası;

sahilbərkitmə, həmçinin sürüşmə və erroziya proseslərinə qarşı tədbirlərin görülməsi;

rabitə vasitələri və park tikililərinin inşası.

4.4.2. İkinci zona (məhdudiyət zonası) su qaynaqlarının, mineral göllərin, limanların, su qaynaqlarını yaradan yeraltı mineral və şirin suların

yer səthinə yaxın olan hərəkət zonalarının yerləşdiyi sahələr istiqamətində axan yerüstü və qrunt sularının mənbələrinin yerləşdiyi əraziləri, mineral suların cəmləşdiyi təbii və süni anbarların yerləşdiyi sahələri, istirahət ocaqlarının yerləşdiyi və onların tikintisi üçün nəzərdə tutulan əraziləri, park, meşə-park və yaşıllıq sahələrini əhatə edir və onların çirklənməsinin, hidromineral ehtiyatların tükənməsinin, kimyəvi tərkibinin dəyişməsinin, ümumiyyətlə təbii ehtiyatların vəziyyətinin pisləşməsinin qarşısını almaq məqsədini güdür.

İkinci zonanın ərazisində aşağıdakı fəaliyyət növləri qadağandır:

istirahət ocaqlarının inkişafı və abadlaşdırılması ilə bilavasitə əlaqəli olmayan obyektlərin və tikililərin inşası, dağ-mədən və digər işlərin aparılması;

hopdurma quyularının, suvarılma və yeraltı filtrasiya meydançalarının, qəbiristanlıqların olması, heyvan cəsədlərinin basdırılması;

mal-qaranın otarılması və sürülməsi;

alaq otu, bitkilərin ziyanvericiləri və xəstəlikləri ilə mübarizə məqsədilə zəhərli kimyəvi preparatların tətbiqi;

yaşıllıqların doğranması (sanitar və qulluq budamaları istisna edilməklə);

təbii ehtiyatların keyfiyyətinin pisləşməsi və miqdarının azalmasına yol verən digər fəaliyyət.

Parklarda, meşə-parklarda, digər yaşıllıqlarda təhlükəli və karantin tədbirlərinin həyata keçirilməsini tələb edən ziyanverici və xəstəliklərin kütləvi yayılmasını dayandırmaq məqsədilə insan üçün zərərli olmayan və ətraf mühitdə tezliklə parçalanan zəhərli kimyəvi preparatlardan sanitar-epidemioloji xidmət stansiyası ilə razılaşdıraraq və işlərin xüsusi təşkilat tərəfindən aparılması şərtilə istifadə edilə bilər.

4.4.3. Üçüncü zona (müşahidə zonası onun sərhədləri xüsusi mühafizə dairəsinin sərhədləri ilə üst-üstə düşür) hidromineral ehtiyatların bütün qidalanma və əmələgəlmə sahəsini, istirahət ocağını əhatə edən yaşıllıq sahələrini, həmçinin təsərrüfatda nəzarətsiz istifadə nəticəsində su mədənlərinin hidrogeoloji rejiminə, istirahət ocaqlarının sanitar və landşaft-iqlim şəraitinə mənfi təsir göstərə bilən əraziləri əhatə edir.

Bu zonanın ərazisində təbii obyektlərə və istirahət ocaqlarının sanitar vəziyyətinə mənfi təsir göstərməyən bütün fəaliyyət növlərinə və işlərin aparılmasına icazə verilir.

4.5. İstirahət ocaqlarının xüsusi mühafizə dairəsində yerləşən su boruları və su mənbələrinin sanitar mühafizəsi qüvvədə olan qanunvericilik aktları əsasında həyata keçirilir.

4.6. Hidromineral ehtiyatların istismarı, kaptaj qurğularının tikintisi, mineral və termal suların debiti, səviyyəsi, kimyəvi tərkibi və fiziki xüsusiyyətlərinin müntəzəm müşahidəsi istirahət ocaqlarını idarə edən təşkilatlar, fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

4.7. Su axınları və su tutarları çirklənmədən mühafizəsi, onlardan istifadənin gigiyena tələblərinə uyğunluğu və istirahət edənlərin sağlamlığının təminatı ilə müəyyənləşdirilir.

4.8. Su axınları və su tutarlarının istirahət və idman məqsədləri ilə istifadə edilən əraziləri üçün aşağıdakı su mühafizəsi tələbləri nəzərdə tutulur.

4.8.1. Su axınlarındakı suyun tərkibi və xassələri istifadə yerindən bir kilometr (axın boyu) yuxarıda yerləşən nöqtədəki normativlərlə uyğun olmalı, su tutarlarında isə istifadə yerindən hər iki tərəfə bir kilometrlik məsafədəki nöqtələrin normativlərinə müvafiq olmalıdır.

4.8.2. İstirahət və idman üçün istifadə edilən su axınları və su tutarlarındakı suyun tərkibi və xassələrinə olan gigiyenik tələblər bu Əsasnaməyə əlavədə göstərilmiş normativlərə uyğun olmalıdır.

4.8.3. Eyni zərərli təsir göstəricisi olan bir neçə çirkləndirici maddənin su obyektinə daxil olduğu halda (ətrafda yerləşən su buraxıcılarından axıdılan çirkab qatışıqların miqdarı nəzərə alınmaqla) ayrı-ayrı maddələrin suda olan qatılıqlarının, onların yol verilən qatılıq hədlərinə (YQH) olan nisbətlərinin cəmi vahiddən artıq olmamalıdır;

4.8.4. İstirahət ocaqları və idman obyektlərindən çirklənmiş tullantı sularının su obyektlərinə ötürülməsi şərtləri Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Komitəsi, Fövqəladə Hallar Nazirliyi və Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə razılaşdırılır və aşağıdakılardan ibarətdir:

tullantı suları yalnız yerli təmizləyici qurğulardan keçdikdən sonra su obyektlərinə ötürülə bilər;

tərkibində neft və neft məhsulları olan tullantı sularının su obyektlərinə ötürülməsi qadağandır;

təmizləyici qurğuların giriş və çıxışında axıdılan tullantı sularının analizi nəticəsində onların təmizlənmə, zərərsizləşdirilmə və dezinfeksiya dərəcəsi müntəzəm olaraq müəyyən edilməlidir;

tullantı sularının su axınlarına ötürülməsi axın boyu yalnız istifadə yerlərinin aşağı sərhədindən kənarında aparıla bilər;

tullantı sularının sututarlarına ötürülməsi yalnız istifadə yerlərinin hər iki sərhədindən kənarında (sərhəddən 200 m-dən əskik olmayan məsafədə) aparıla bilər;

tullantı sularının su obyektlərinə ötürüldüyü məntəqələrdə su obyektinin tərkibi və xassələrinə dair müntəzəm analizlər aparılmalıdır.

4.8.5. Su obyektlərində zərərli göstəricilər YQH-ni aşdığı hallarda nəzarətədiçi orqanlar çirklənmiş tullantı sularının su obyektlərinə ötürülməsini qadağan etmək hüququna malikdirlər.

Bu Əsasnamənin pozulmasına görə vətəndaşlar və məsul şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Su obyektlərindən istirahət və idman üçün istifadə qaydaları haqqında Əsasnaməyə əlavə

İstirahət və idman üçün istifadə edilən su axınları və su tutarlarındakı suyun tərkib və xassələrinə olan

G İ G İ Y E N İ K T Ə L Ə B L Ə R

Su obyektlərinin xüsusiyyətləri və tərkibi	Əhalinin çimməsi, idman və istirahət üçün, eləcə də yaşayış məntəqəsi hüduqlarında yerləşən su tutarlar üçün
1	2
Asılı maddələr	Asılı maddələrin miqdarı 0,75 mq/1-dən çox artmamalıdır. Suyun orta səviyyəsində 30 mq/1-dən çox təbii mineral maddələr saxlayan su obyektləri üçün asılı maddələrin 5 faizi həddində artmasına yol verilir. Çökmə sürəti su axınlarında 0,4 mm/san-dən, su tutarlarında isə 0,2 mm/san-dən artıq olan asılı maddələrin su obyektlərinə axıdılması qadağan edilir.
Üzən qatışıqlar (maddələr)	Su obyektlərinin səthində üzən maddələr (nazik bulaşığ pərdə və təbəqələr neft və yağ izləri və ləkələri, müxtəlif əlavələr və digər qatışıqlar) olmamalıdır.
İylər, dadlar	Suda bilavasitə aşkar edilən yad iylər və dadlar 2 bal səviyyəsini (insan üçün duyma həddi) aşmamalıdır. Tutulan balıqların ətinə sudan yad iy və dad keçməməlidir.
Rəngi	10 sm-lik su sütununda aşkar edilməməlidir.
Hərərəti	Yay aylarında çirklənmiş tullantı sularının axıdılması nəticəsində suyun hərərəti son 10 il ərzində ən isti ayın orta aylıq hərərətindən 3 ⁰ S-dən çox artmamalıdır.
Hidrogen göstəricisi (pH)	6,5-8,5-dən kənara çıxmamalıdır.
Mineral tərkibi	“Dadlar” göstəricisi ilə normalaşdırılır.
Həll olunmuş oksigen	İlin istənilən dövründə saat 12-yə qədər götürülmüş nümunədə 4 mq/1-dən az olmamalıdır.
Biokimyəvi oksigen tələbatı (BOT)	Suyun hərərəti 20 ⁰ S götürüldükdə 6,0 mq/1-dən çox olmamalıdır.
Kimyəvi oksigen tələbatı (KOT)	30,0 mq/1-dən çox olmamalıdır.
Xəstəlik törədiciləri	Suda xəstəlik törədiciləri olmamalıdır.
Kolifaqların miqdarı	1 l-də 100-dən çox olmamalıdır.
Bağırsağ çöplərinə aid laktozamüsbət bakteriyaların miqdarı	1 l-də 5000-dən çox olmamalıdır.
Yaşamaq qabiliyyəti olan qurd yumurtaları (askarida tükbaş, toksokar, fasiol), teniidlərin opkosferaları və bəsit patogen bağırsağ çöplərinin həyat qabiliyyətli üst pərdələri (sistalar)	Olmamalıdır.
Kimyəvi maddələr	Yol verilən qatılıq hədlərini (YQH) və yol verilən təxmini hədləri (YTH) ötməməlidir.

